

Arengukoostöö ja humanitaarabi mõju hindamise strateegia ning tegevuskava

Sissejuhatus

Eesti välispoliitika aitab saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid (SDG) tõhusa arengukoostöö programmi kaudu, mida Välisministeerium rakendab järgnevatel eesmärkidel:

- Eesti huvi Euroopa Liidu idanaabruses ja Aafrikas on edendada demokraatlikku ja õigusriigil põhinevat turvalist ning majanduslikult edukat naabruskonda.
- Eesti arengukoostöö valdkondlikud prioriteedid on toetada demokraatia arengut ja kvaliteetset haridust, arendada tervishoidu, juurutada head valitsemistava, tagada inimõigused ning edendada majandusarengut.
- Läbivalt kõigis valdkondades edendab Eesti digi- ja rohepööret ning pöörab tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele.
- Kasvav vajadus lahendada üleilmseid probleeme (nt keskkonna- ja kliimaprobleemid, terrorism, vaesus, majanduslik ebavõrdsus, ebaseaduslik ränne) suurendab vajadust tihedamalt suhelda Euroopa vahetute naabrite ning kaugemate riikidega. Arengukoostöö loob lisakontakte ja -võimalusi, mis aitavad hoida meile olulised teemad fookuses.
- Arengukoostöö- ja humanitaarabitegevused suurendavad teadlikkust Eestist ja Eesti tugevatest külgedest ELis ning kolmandates riikides.
- Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi tulemuste jälgimine ja hindamine suurendab nende tõhusust ning mõju.

Arengukoostöö ja humanitaarabi valdkonna reformi käigus alustati 2021. aastal uue mõju hindamise süsteemi loomist. Selle protsessi tulemusel valmisid arengukoostöö ja humanitaarabi mõju hindamise strateegia ning tegevuskava. Strateegia hõlmab mõju hindamist aastani 2030. Strateegiaga määratakse kindlaks mõju hindamise strateegilised eesmärgid, põhimõtted ja hindamismeetodid, tegevuskavaga tegevused mõju hindamiseks. Tegevuskava rakendamine algab 2022. aastal. Tegevuskava vaadatakse üle iga kahe aasta järel ja seda uuendatakse vajaduse järgi. Tegevuskava elluviimise eest vastutab Välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi osakond.

Strateegia lähtub „Eesti välispoliitika arengukava 2030“ eesmärkidest, arengukoostöö ja humanitaarabi 2022.–2025. aasta programmist ning OECD arenguabi komitee põhimõtetest ja Euroopa Liidu mõju hindamise raamistikust.

Vajadus:

Tänapäeval on Eesti arengukoostöö killustunud suure hulga eri koostööprojektide vahel. Projektide aruandlus on peamiselt narratiivne, tulemuste mõõtmiseks kasutab iga projekti elluviija oma hindamissüsteemi ja sõnastab indikaatorid. Aruandluses raporteeritakse peamiselt vahetutest kvantitatiivsetest väljunditest (mitu kasusaajat projektil oli, mitu koolitust korraldati jne). Ka projektide monitoorimisvisiitide hindamislehed on koostatud küsimuste-vastuste vormis. See muudab keeruliseks tulemuste koondamise projektiülesteks aruanneteks ning süsteemsema tulemuste ja mõju hindamise. Koondmõju analüüsi puudumine raskendab ka arengukoostööst teavitamist.

Lahendus:

Kasutusele võetakse ühtne tulemuste hindamise süsteem varem kokkulepitud standarditud indikaatoritega. See võimaldab projektiaruannetest andmed liita sellisel kujul, et need saaks koondada Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi kogumõjuks teatavas valdkonnas või riigis. Uus süsteem eeldab projektide elluviijatelt ka senisest enam kvalitatiivsete muutuste mõõtmist, näiteks pelgalt ettevõtlusprogrammis osalejate arvu mõõtmise asemel mõõdetakse ka kasusaajate sissetuleku kasvu, koolitusel osalenute pädevuse paranemist jms. Projektide monitoorimisvisiitide lehed on ümber kujundatud nii, et olukorda saab hinnata hindamisskaalal, mis lihtsustab tulemuste koondamist ja analüüsi.

Eesmärgid

Lähtuvalt seatud prioriteetidest on Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi mõju hindamise eesmärgid järgmised:

- muuta võimalikuks Eesti koondmõju kokkuarvestamine (arvestades, et mõju ei ole kõigi väljundi- või tulemusnäitajate koondamine, vaid hõlmab ka teiste doonorite panust):
 - muuta tulemuste hindamine ühetaoliseks, kuid rakendajatele võimalikult vähekoormavaks;
- hinnata Eesti arengukoostöö mõju
 - piirkondlikule julgeolekule;
 - Eesti kohalolule ja mõjule maailmas;
 - eelisvaldkondadele sihtriikides, et saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid;
 - ühiskonna suhtumisele arengukoostöösse;
- hinnata humanitaarabi
 - ennetuse osakaalu;
- hinnata, kas on saavutatud arengukavas „Eesti välispoliitika 2030“ seatud eesmärgid suurendada arengukoostöö ja humanitaarabi mõju ning tõhusust:
 - arengukoostöö on keskendunud Eesti tugevate külgede edasiandmisele, sh e-riik, digiidentiteet, e-teenused ja küberturvalisus, haridus- ja teaduskoostöö tõhustamine;
 - arengukoostöö keskendub prioriteetsetele sihtriikidele ning arvestab välispoliitika arengusuundi uute sihtriikide määramisel;
 - ühiskond suhtub toetavalt arengukoostöösse ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise edendamisse;
- hinnata koostööd teiste doonoritega ning Eesti panust ELi arengukoostöö ja humanitaarabi poliitika kujundamisse;
- teha mõju hindamise tulemuste alusel teadlikke otsuseid arengukoostöö ja humanitaarabi strateegia ning sihtriikide maastrateegiatega uuendamisel, seeläbi parandada arengukoostöö ja humanitaarabi kvaliteeti ning tulemuslikkust;
- teavitada üldsust ja kasusaajaid Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi tulemustest ja koondmõjust ning panusest meie välispoliitikasse – see toetab Eesti arengukoostöö nähtavust nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt.

Määratlus ja põhimõtted

Välisministeerium kasutab mõju hindamise määratlemisel OECD arenguabi komitee (edaspidi OECD DAC) määratlust, mille järgi on mõju hindamine käimasolevale või lõpetatud projektile, programmile või poliitikale hinnangu andmine nii süstemaatiliselt ja erapooletult kui võimalik, sh hindamise kujundamine, elluviimine ja tulemused. Hindamise käigus otsustatakse hinnatava tegevuse väärtus kavandatud eesmärkide suhtes.

Mõjude hindamisel järgitakse kriteeriume ja põhimõtteid, mille on heaks kiitnud OECD DAC ning võrgustik Active Learning Network for Accountability and Performance in Humanitarian Action (edaspidi ALNAP).

Kriteeriumid:

- **Asjakohasus** – kas tegevused vastavad Eesti arengukoostöö eesmärkidele ning sihtriigi ja kasusaajate vajadustele ja prioriteetidele?
- **Sidusus** – kuidas haakub sekkumine teiste sekkumistega riigis või valdkonnas?
- **Tulemuslikkus** – kas sekkumisega on saavutatud peamised eesmärgid ja otsesed tulemused? Kui palju on saavutatud eri sihtrühmade (nt sugu, vanuserühmad) arvestuses?

- **Mõju** – mil määral võimaldab sekkumine teha olulisi terviklikke ja pikaajalisi muudatusi süsteemides ja tavades, sealhulgas inimeste heaolus ning inimõiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja keskkonna vallas? Kas sekkumisel on negatiivseid või tahtmatuid mõjusid?
- **Kuluefektiivsus** – kas tulemused on saavutatud mõistliku aja- ja ressursikuluga? Kas panustatud raha, ekspertiis, tehniline abi, materjalid jms on vastavuses tulemuste ning mõjuga?
- **Jätkusuutlikkus** – kui suur osa sekkumise kasulikest mõjust on püsiv?

Põhimõtted:

- **Tõendus põhisis** – oodatava mõju tekkeloogika peab olema selge ning programmi elluviimisest saadavad õppetunnid on aluseks järgneva perioodi programmi kujundamisel ja elluviimisel.
- **Proportsionaalsus** – kogutakse ainult neid andmeid, mida ka tegelikult kasutatakse, ning kogutud andmeid riskisutatakse nii konkreetsete projektide kui ka kogu valdkonna mõjude hindamisel ja nendest teavitamisel.
- **Läbipaistvus** – projektide oodatavad ja saavutatavad tulemused ning mõjuaruanded on avalikud.

Hindamismeetodid

Välisministeerium valmistab mõju hindamise tegevuskava ette kaheks aastaks. Tegevuskava kiidetakse heaks kantsleri koosolekul. Täpsem aastaplaan valmib kord aastas ja selle valmistab ette Välisministeerium.

Tegevuskava eesmärk on, et kogu arengukoostöö ja humanitaarabi valdkond oleks hindamistega kaetud, aga eri toetuste puhul võib kasutada erinevaid meetodeid:

- **Toetusesaajate hindamise raamistik** – hindamine toimub koostöös Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskuse, mittetulundusühingute ja teiste toetusesaajatega.
 - Projektide hinnatavus tagatakse juba ettevalmistusetapis. Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus koostab igale eelarveaastale eelnevalt ja ministeeriumist saadud lisajuhiste põhjal tegevuskava, milles kirjeldatakse sihtriigi-, piirkonna- või valdkonnapõhiseid tegevusi ja nende eesmärki ning oodatavaid tulemusi koos väljund-, tulemus- ja kvaliteediindikaatoritega. Keskus esitab arengukoostöö projektide elluviimise aruande ministeeriumi ja keskuse vahelises lepingus sätestatud korras, aruandes esitatakse tegevuskavas kokku lepitud indikaatorite tulemused.
 - Keskus kaasab taotlusvooru või riigihanke kaudu või muul viisil kolmanda, avaliku ja erasektori kogemust. Taotlusvooru korraldamisel sõnastavad taotlejad (sh mikrorahastuse taotlejad) taotlusvormis indikaatorid, millega projekti tulemusi ja mõju hinnatakse, ning esitavad nende alusel projektiaruanded.
 - Kaasrahastatud projektide mõju hindamisel järgitakse põhirahastaja heakskiidetud projektis kindlaksmääratud hindamiskava ja indikaatoreid (nt Euroopa Komisjoni raamistik „Global Europe Results Framework 2021“), kui põhirahastajale on need esitatud. Kui põhirahastaja hindamiskava ega indikaatoreid ei nõua, tuleb järgida Välisministeeriumi defineeritud indikaatoreid.
 - Kui mitmepoolse arengukoostöö raames toetatakse rahvusvahelisi organisatsioone, kasutatakse nende hindamisraamistikku, kui see vastab rahvusvaheliselt kokkulepitud põhimõtetele ja kvaliteedinõuetele. Välisministeerium, kes eraldist ette valmistab, jälgib, et organisatsioon esitaks aruande ja et hindamisnõue oleks kirjas lepingus toetusesaajaga. Mitmepoolse arengukoostöö mõju hindamiseks kasutab Välisministeerium MOPANi (Multilateral Organisation Performance Assessment Network) raporteid¹.
- Hindamisraamistiku põhjal **tulemuste kogumõju** koondamine:
 - kõigi toetusesaajate aruannetes sisalduvate **väljundindikaatorite** koondamine kogumõjuks;

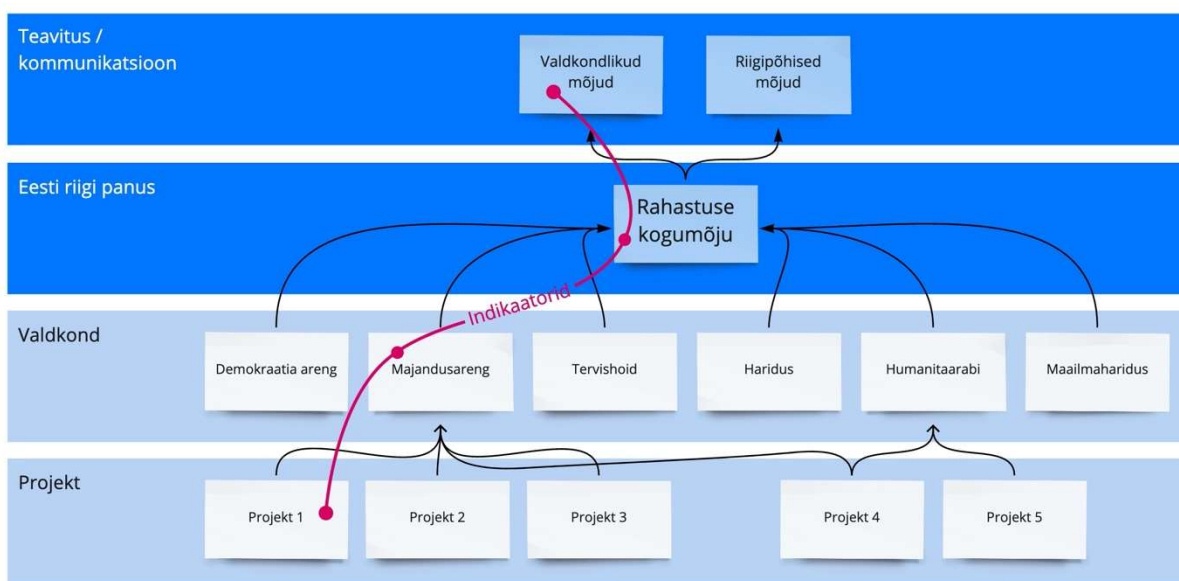
¹ AKHA teeb korrapäraselt ülevaateid Eesti strateegilistest eesmärkidest rahvusvahelistes organisatsioonides ja algatustes ning kaasamise senisest mõjust Eesti välispoliitika eesmärkide saavutamisel. Nende ülevaadete põhjal paneb Välisministeerium paika konkreetsed eesmärgid ja plaanid edasiseks.

- kõigi toetusesaajate aruannetes sisalduvate **tulemusindikaatorite** koondamine kogumõjuku;
- kõigi toetusesaajate aruannetes sisalduvate **kvaliteediindikaatorite** tulemuste koondamine kogumõjuku;
- **sihtriigi olukorra analüüs**, kus on muu hulgas ülevaade vajadusindikaatorite muutumisest — kuidas on sihtriigi olukord ja vajadused muutunud võrreldes esialgse olukorraga?
- **Monitoorimisviisid** sihtriikidesse (vähemalt üks visiit igasse sihtriiki kord aastas), monitooringuleht on toodud lisan 4.
- Keskuse moodustatud sõltumatu hindamiskomisjon annab kord aastas arengukoostöö tegevustele hinnangu keskuse arengukoostöö projektide elluviimise aruande ja toetatavate projektide lõpparuannete põhjal kooskõlas OECD DAC kriteeriumitega valgusfoorisüsteemis (roheline, kollane, punane tase). Projekti tulemuste põhjal hinnatakse iga OECD-DAC kriteeriumi (asjakohasus, sidusus, tulemuslikkus, mõju, kuluefektiivsus, jätkusuutlikkus) saavutamist järgmise määratluse järgi:
 - **Roheline** — tulemused vastavad hästi OECD DAC kriteeriumile. Vastav kriteerium (asjakohasus, sidusus, tulemuslikkus, kuluefektiivsus ja jätkusuutlikkus) on saavutatud heal tasemel.
 - **Kollane** — tulemused vastavad osaliselt OECD DAC kriteeriumile. Tulemuste parandamiseks tuleb teha lisapingutusi.
 - **Punane** — tulemused ei vasta OECD-DAC kriteeriumile, on tekkinud suuri takistusi ja probleeme.
- Välisministeerium ja Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus osalevad võimalust mööda ühishindamisel koostöös teiste rahastajatega.
- Vajaduse korral või väga suurte projektide hindamiseks võib Välisministeerium tellida sõltumatu hindamise väliseksperdilt.

Hindamisraamistik

Hindamisraamistik koosneb indikaatoritest, mille valimisel ja defineerimisel on lähtutud a) senistest Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi projektide tegevusaladest ja tüüp-tegevustest ning b) valdkonna ja teiste doonorriikide headest tavadest.

Lisaks peavad kõik raamistikku valitud indikaatorid olema **koondatavad** (agregeeritavad), s.t eri projektide raames kogutud ja raporteeritud andmeid peab saama kokku liita sellisel kujul, et nende alusel oleks võimalik sõnastada Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi kogumõju teatavas valdkonnas või riigis. Valdkonnapõhiste mõju hindamiseks on tarvis, et sama valdkonna projektidel oleksid ühised indikaatorid, mida saab vajaduse korral vastavalt projektile veelgi nüansseerida.

Joonis 1. Koondatavate indikaatorite toimeloogika

Hindamisraamistik koosneb nelja tasandi indikaatoritest:

- 1) **Vajadusindikaatorid** näitavad üldist valdkondlikku olukorda sihtriigis, sh sekkumisvajadust ja kohapealsete vajaduste muutust ajas. Vajadusindikaatorid põhinevad avalikel andmetel ning neid jälgib ja analüüsib Välisministeerium. Indikaatorite algfase Eesti ja peamiste sihtriikide kohta aastatel 2019–2021 on esitatud lisas 1.
- 2) **Väljundindikaatorid** näitavad konkreetsete projektide vahetuid kvantitatiivseid väljundeid (mitu kasusaajat projektil oli, mitu koolitust korraldati jne). Väljundindikaatorite andmeid koguvad ja neist raporteerivad projektide elluvijjad.
- 3) **Tulemusindikaatorid** näitavad konkreetsete projektide tekitatud kvalitatiivseid muutusi ja mõju kasusaajatele. Tulemusindikaatorite andmeid mõõdavad ja neist raporteerivad projektide elluvijjad.
- 4) **Kvaliteediindikaatorid** mõõdavad projektitegevuste kvaliteeti ja kasusaajate rahulolu. Kvaliteediindikaatorite andmeid koguvad ja neist raporteerivad projektide elluvijjad.

Indikaatorid on omakorda jaotatud valdkonna järgi, lähtudes sellest, mis prioriteetvaldkonda projekt panustab:

- 1) tugevate demokraatlike institutsioonide ja hea valitsemistava arendamine (seotud peamiselt SDG 16ga);
- 2) majandusareng ja ettevõtlus (SDG 8);
- 3) tervishoid (SDG 3);
- 4) haridus (SDG 4);
- 5) humanitaarabi;
- 6) maailmaharidus.

	Demokraatia areng & head valitsemistavad (SDG 16)	Majandusareng ja ettevõtlus (SDG 8)	Tervishoid (SDG 3)	Haridus (SDG 4)	Humanitaarabi	Maailmaharidus
Vajadusindikaatorid						
Väljundindikaatorid						
Tulemusindikaatorid						
Kvaliteediindikaatorid						

Joonis 2. Hindamisraamistiku struktuur²

Valdkondadele lisanduvad läbivad teemad, millesse projektid võivad panustada:

- 1) sooline võrdõiguslikkus;
- 2) keskkonnasäästlik areng;
- 3) IKT kasutuselevõtt.

Kõik indikaatorid (v.a vajadusindikaatorid, mis põhinevad avalikel andmetel) on eraldi ja **ühetaoliselt defineeritud**. Indikaatoritega koos on defineeritud ka nende jaoks andmete kogumise viisid, andmete

² Joonisel on näha hindamisraamistiku struktuur. Hindamisraamistik koos indikaatoritega on esitatud lisas 2.

ühik ja osandamise (disagregerimise) viisid ning andmete kogumise ja tõlgendamise juhised. Indikaatorite definitsioonid on toodud lisa 3.

Humanitaarabi projektid on valdavalt seotud ühega neljast arengukoostöö prioriteetvaldkonnast, seetõttu on humanitaarabi projektide puhul ühisindikaatoritena kasutusel nende valdkondade indikaatorid.

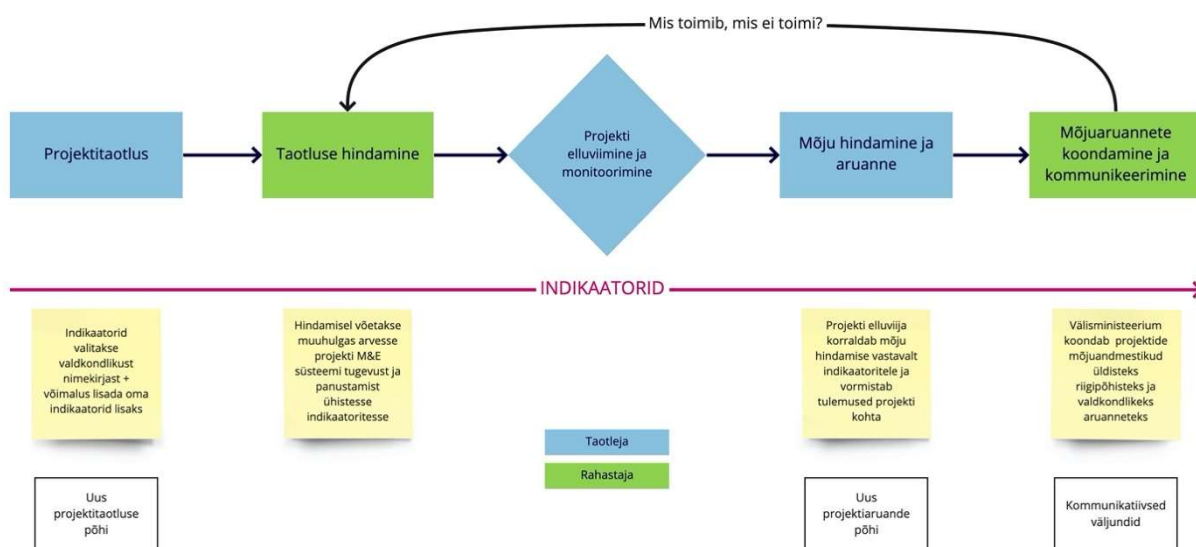
Raamistiku toimeploogika

Iga projekti taotluses on määratletud ühisindikaatorid, millega projekti tulemusi ja mõju hinnatakse. Iga projekt *peab* panustama projektiga sobituvatesse valdkondlikesse väljundindikaatoritesse ja võimaluse (sobivuse) korral tulemusindikaatoritesse. Lisaks *võib* iga projekt sõnastada oma projektitegevustele spetsiifilised lisaindikaatorid ja läbivate teemadega (sooline võrdõiguslikkus, keskkond, IKT) seotud indikaatorid. Iga projekt *peab* sisaldama ka kvaliteediindikaatorit.

Projektitaotluses näitab taotleja ära oma seire- ja hindamiskava (M&E), mis sisaldab muu hulgas teavet selle kohta, mis indikaatoreid kasutatakse ning mis sagedusega ja mis viisil nendega seotud andmeid kogutakse.

Näide. Riigis X viiakse ellu haridussüsteemi kvaliteedi parandamise projekt, mis seisneb selles, et sajale ühiskonnaõpetuse õpetajale pakutakse soolise võrdõiguslikkuse teemalist täienduskoolitust. Projekti elluviija on taotluses määratlenud sobiliku haridusvaldkonna väljundindikaatori (haridustöötajate arv, kes on saanud täienduskoolitust), tulemusindikaatori (haridustöötajate arv, kelle pädevus on projekti tulemusel paranenud) ja kvaliteediindikaatori (kasusaajate rahulolu). Kuna projekt panustab muu hulgas soolise võrdõiguslikkuse valdkonda, siis on tulemusindikaatoriks valitud ka läbiva teemaga haakuv tulemusindikaator (inimeste arv, kelle pädevus võrdõiguslikkuse teemadel on projekti tulemusel paranenud). Projekti elluviija on pannud seire- ja hindamiskavas paika nende indikaatorite kohta andmete kogumise sageduse ja viisi (struktureeritud küsimustik üks nädal enne sekkumist ja üks kuu pärast sekkumist, et mõõta muutusi osalejate hoiakutes ning teadmistes).

Hindamisraamistikus sisalduvad ühisindikaatorid on läbivalt kasutusel: taotleja lähtub neist projektitaotluse koostamisel (piiramata võimalust sõnastada oma spetsiifilisemaid ja täpsemaid indikaatoreid). Taotluste hindaja lähtub neist taotluse hindamisel. Projekti tulemustest raporteeritakse rahastajale valitud indikaatorite järgi ning koondtulemuste alusel teavitatakse sellest, milline on olnud Eesti üldine panus arengukoostöösse ja humanitaarabisse. Indikaatorite alusel muu hulgas õpitakse, millised sekkumised on tulemuslikud ja millised mitte.

Joonis 3. Raamistiku roll projekti eri etappides

TEGEVUSKAVA

Rollide jaotus ja vastutusvaldkonnad

Mõju hindamise poliitika kujundamise eest vastutab Välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi osakond. Elluviimise eest vastutavad koostöös Välisministeeriumiga Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus ning arengukoostöö ja humanitaarabi projektide elluvijad.

Välisministeeriumi ülesanded

- koordineerib riiklikult mõju hindamisega seotud tegevust;
- vastutab hindamissüsteemi arendamise ja hindamisvõimekuse suurendamise eest;
- koondab kogu teabe Eesti arengukoostöö mõju hindamise kohta, analüüsib seda teavet ja koostab selle alusel ettepanekud Eesti arengukoostöö strateegiliseks planeerimiseks;
- koostab igal aastal mõju hindamise tegevuskava põhjal aastaplaani;
- vastutab mõju hindamise aruannete koostamise eest:
 - Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi kogumõju ülevaade;
 - ülevaated sihtriikide olukorrast (koondab vajadus- ja tulemusindikaatorite tulemused ning analüüsi, samuti hindamisvisiitide kokkuvõtted monitooringulehtede põhjal);
 - ülevaated prioriteetvaldkondades saavutatud tulemustest;
- Arengukoostöö ja humanitaarabi osakond esitab valminud aruanded Välisministeeriumi juhtkonnale. Juhtkond esitab nendele vastuse, kus ta täpsustab, kuidas hinnangutes antud soovitusi järgitakse, ning määrab kindlaks, millistele soovitustele peaks reageerima Välisministeeriumi sees ja millistele koostöös teiste partneritega;
- esitleb aruandeid Riigikogu väliskomisjonile;
- teeb koostööd teiste doonoritega mõju hindamise vallas: sõlmib ja hoiab suhteid mõju hindamise spetsialistidega mujal riikides;
- osaleb mõju hindamise võrgustikes, nagu OECD/DAC Network on Development Evaluation;
- kogub tagasisidet mõju hindamise süsteemi rakendamise kohta ning selle alusel muudab ja parandab mõju hindamise tegevuskava;
- korraldab Eesti arengukoostöö projektide hindamise visiite ja osaleb nendel; hindamisvisiidi järel teeb monitooringulehtede põhjal kokkuvõtte koostööst kohalike toetusesaajate ja kasusaajate kaasamisel – seda teavet kasutatakse ka sihtriigi olukorra ülevaates;
- toetab arengukoostöö elluvijaid mõju hindamise võimekuse suurendamisel ja mõju hindamise süsteemide laialdasemal kasutamisel; teeb kindlaks koolitusvajadused ja korraldab koolitusi koostöös Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskuse, Arengukoostöö Ümarlaua jt partneritega.

Eeldatavad tulemused

- Kord kahe aasta jooksul avaldab Välisministeerium Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi kogumõju ülevaate, mis annab olulise panuse arengukoostöö ja humanitaarabi programmi uuendamisse.
 - Kord aastas uuendatakse sihtriikide vajadusindikaatorite teavet, iga kahe aasta järel avaldatakse mõju hindamise ülevaade sihtriikide kaupa.
 - Kord kahe aasta jooksul avaldatakse valdkondade kaupa temaatilised hindamised iga prioriteetvaldkonna kohta (keskmiselt kolm temaatilist hindamist aastas, teemad lepitakse kokku iga-aastases tegevuskavas):
 - demokraatia ja õigusriigi areng ning heade valitsemistavade juurutamine;
 - kodanikuühiskonna edendamine ning rahu ja stabiilsuse kindlustamine;
 - kvaliteetne haridus;
 - majandusarengu edendamine;
 - kvaliteetne tervishoid;
 - Eesti avalikkuse, eriti noorte teadlikkuse suurendamine arengukoostööst ja humanitaarabist ning üleilmsetest arenguprobleemidest.

Välisesinduste ülesanded

- koordineerida Eesti ja teiste doonorite tegevust, et suurendada Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi tulemuslikkust sihtriigis;
- tutvustada Eesti hindamissüsteemi kohalikele toetusesaajatele ja kasusaajatele sihtriigis, koolitada kohalikke partnereid süsteemi kasutuselevõtul ja indikaatorite aruandluses;
- koguda ja koondada teavet välisesinduste mikrorahastusega toetatavate projektide indikaatorite tulemuste kohta;
- vajaduse korral teha Välisministeeriumile parandusettepanekuid Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi mõju hindamise kohta olenevalt sihtriigi kontekstist.

Teiste arengukoostöös ja humanitaarabis osalevate Eesti ministeeriumite ning ametkondade ülesanded

- tutvustada Eesti hindamissüsteemi kohalikele toetusesaajatele ja kasusaajatele sihtriigis, koolitada partnereid süsteemi kasutuselevõtul ja indikaatorite aruandluses;
- koguda ja koondada teavet projektide indikaatorite tulemuste kohta;
- anda Välisministeeriumile tagasisidet Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi mõju hindamise süsteemi kohta.

Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskuse ülesanded

- koguda ja koondada teavet keskuse toetatavate ja elluviidavate projektide indikaatorite tulemuste kohta; esitada kord aastas Välisministeeriumile sihtriigipõhine ja temaatiline indikaatorite aruanne;
- keskuse moodustatud sõltumatu hindamiskomisjon annab arengukoostöö tegevustele hinnangu keskuse arengukoostöö projektide elluviimise aruande ja toetatavate projektide lõpparuannete põhjal kooskõlas OECD DAC kriteeriumitega valgusfoorisüsteemis (roheline, kollane, punane tase).
- korraldada monitoorimisvisiite ja osaleda nendel koostöös Välisministeeriumiga;
- osaleda mõju hindamise võrgustikes, nagu The Practitioner's Network for European Development Cooperation;
- koordineerida arengukoostöö ja humanitaarabi mõjude kommunikatsiooni.

Toetusesaajate ülesanded

- Projektitaotluses (sh mikrorahastuse ja tegevustoetuse taotluses) esitab taotleja oma seire- ja hindamiskava (M&E), s.t mis indikaatoreid kasutatakse ning mis sagedusega ja kuidas nendega seotud andmeid kogutakse. Taotluste hindaja lähtub neist muu hulgas taotluse hindamisel. Projekti tulemusi raporteeritakse valitud indikaatorite järgi;
- tutvustada Eesti hindamissüsteemi kohalikele kasusaajatele sihtriigis, koolitada kohalikke partnereid süsteemi kasutuselevõtul ja indikaatorite aruandluses;
- panustada monitoorimisvisiitide korraldamisse ja osaleda nendel koostöös Välisministeeriumi ning Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskusega;
- esitada aruanne kooskõlas põhirahastaja heakskiidetud projektis määratletud hindamiskava ja indikaatoritega, et saaks hinnata kaasrahastatud projektide mõju.

Ajatelg

Veebruar 2022	I kvartal 2022	III kvartal 2022	I poolaasta 2023
---------------	----------------	------------------	------------------

Mõju hindamise strateegia ja 2022.–2023. aasta tegevuskava vastuvõtmine	Mõju hindamise koolitus partneritele		Projektide aruanded esitatakse kooskõlas uue hindamisraamistikuga
Mõju hindamise 2022. aasta kava koostamine	Mikrorahastuse ja arengukoostöö projektide taotlusvooru taotlejad esitavad taotlused kooskõlas uue hindamisraamistikuga		Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus koondab tulemused ning esitab sihtriigi- ja valdkonnapõhise indikaatorite aruande Välisministeeriumile
		Arengukoostöö ja humanitaarabi osakond töötab välja juhise, kuidas hinnata projekte vastavalt OECD DAC kriteeriumitele	Arengukoostöö ja humanitaarabi osakond koostab <ul style="list-style-type: none"> - Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi 2022. aasta kogumõju kokkuvõtte; - ülevaated sihtriikide olukorrast (koondab vajadus- ja tulemusindikaatorite tulemused ning analüüsi, samuti hindamisvisiitide kokkuvõtted monitooringulehtede põhjal); - ülevaated prioriteetvaldkondades saavutatud tulemustest; - esitab valminud aruanded Välisministeeriumi juhtkonnale, kes esitab nendele vastuse.

Hindamistulemuste kommunikatsioon

Kõik mõju hindamise aruanded on avalikud. Kui aruanne on valminud, esitletakse seda kasu- ja toetusesaajatele ning teistele partneritele tagamaks, et mõju hindamise tulemusi kasutatakse võimalikult laialdaselt uute tegevuste kavandamisel. Tulemusi esitletakse selgete kokkuvõtivate sõnumitena, et need oleks arusaadavad ka tavalugejale³. Et mõista Eesti arengukoostöö tegevuste tulemusi ja nende muutmise vajadust, kajastatakse mõju hindamise aruandes nii edulugusid kui ka ebaõnnestumisi.

Kommunikatsiooni **peamised sihtrühmad** on

- arengukoostöö elluviijad: kodanikuühendused ja ettevõtted, sihtriigid ja sihtriikide kodanikuühendused;
- sihtriikide saatkonnad;
- arengukoostöö ja humanitaarabi kasusaajad;
- teised rahastajad, sh muud ministeeriumid, kes arenguprojekte rahastavad;
- Riigikogu väliskomisjon;
- Eesti avalikkus.

Meetodid

- mõju hindamise tegevuskava tutvustamine teistele ministeeriumitele ja saatkondadele kahepoolsetel kohtumistel ning arengukoostöö koolitusmoodulis;
- esitlusüritused suuremate valdkondlike või kogumõju aruannete valmimisel – üritustest teavitatakse aruandega otseselt seotud partnereid, aga ka laiemat avalikkust Välisministeeriumi / Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskuse kodulehe ja sotsiaalmeedia abil;
- teabepäevad;
- suhtlus ajakirjanikega;
- sotsiaalmeedia.

³ Näidis: [results-brochure-18032020_en.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/publications/18032020)